

De pettenmethode

De pettenmethode is een werkvorm die het effect van perspectiefwisseling benut om nieuwe informatie over een probleemsituatie te verzamelen en informatie die daarover reeds beschikbaar is te verrijken. Door een probleemsituatie vanuit wisselende perspectieven te benaderen worden kenmerken van de situatie naar voren gehaald die vanuit het vanzelfsprekende eigen perspectief on(der)belicht zouden blijven. Bovendien kan het verhelderend zijn voor studenten om een beroepsmatige werkrelatie (arts - patiënt professional - cliënt) vanuit verschillende posities onder de loep te nemen en op die manier hun inlevingsvermogen te vergroten en de bekwaamheid te ontwikkelen probleemsituaties open en genuanceerd te benaderen.

Werkwijze

- 1 Een probleemsituatie wordt door de docent aan de studenten voorgelegd. Samen met de studenten worden de partijen geïdentificeerd die deel uitmaken van deze situatie;
- 2 Vervolgens krijgt de student de opdracht de criteria op te stellen waaraan een oplossing van het probleem moet voldoen. Voorwaarde is dat rekening wordt gehouden met de belangen van alle betrokkenen;
- 3 De student kruipt in de huid van één van de partijen, inventariseert haar belangen, analyseert de probleemsituatie vanuit het perspectief van deze partij en stelt criteria op waaraan een oplossing vanuit dat perspectief (idealiter) zou moeten voldoen;
- 4 Op vergelijkbare wijze (vgl. 3) worden ook de posities van de andere partijen geanalyseerd;
- 5 Tenslotte probeert de student tot een synthese te komen: welke criteria moeten aan een oplossing gesteld worden, gelet op de belangen van alle relevante partijen in deze situatie?

Voorbeeld

In de Integratiecursus Materialen van NW&I is de pettenmethode wat grootschaliger en diepgravender gebruikt dan hierboven beschreven. Daar werden drie projectgroepen gevormd die elk vanuit een bepaalde invalshoek (wetenschapper bij een bedrijf, wetenschapper bij de overheid, wetenschapper bij een milieu-organisatie) een visie op de problematiek rond een bepaald materiaal uitwerken. Dit gebeurde deels door literatuurstudie, deels door interviews met mensen in het veld. De bevindingen van iedere groep werden gepresenteerd op een afsluitende presentatiedag in de vorm van een voordracht en een verslag. Bij deze presentatiedag was een panel gevormd van deskundigen uit het veld (wetenschappers, maatschappelijke organisaties).

Opmerkingen

- Het zou mooi zijn als de student zijn of haar bevindingen zou kunnen verankeren in algemene, uit de literatuur beschikbare voorschriften of modellen.
- De beschreven werkwijze kan worden uitgebreid naar een variant die in het voorbeeld wordt gegeven.
- In plaats van rollen op basis van belang, kunnen rollen op basis van wetenschappelijke disciplines (c.q. beroepsdisciplines) worden gedefinieerd; eenzelfde probleem wordt bijvoorbeeld bekeken uit het perspectief van de bedrijfseconoom, van de bedrijfsarts, van de individugerichte therapeut.
- Ook kunnen voor één en dezelfde partij verschillende rollen worden gedefinieerd, die elk afzonderlijk worden uitgespeeld: bijvoorbeeld de risicomijder, de onderste-uit-de-kan-haler, de ethische intellectueel.

Over dit document

Deze werkvorm is afkomstig uit Milus, J., Oost, H. en Holleman, W. (2001). *Werken aan Academische vorming. Ideeën voor actief leren in de onderwijspraktijk*. Utrecht: Universiteit Utrecht (IVLOS).

U mag dit materiaal gebruiken indien u de bron correct vermeldt en indien u zelf ook uw materiaal deelt via de website.